

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat KURUM tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 25.09.2025

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Karayolları, DSİ ve büyük altyapı yatırımlarına yönelik olarak verilen Hammadde Üretim İzinleri, Türkiye'nin pek çok bölgesinde doğal kaynakların kısa süreli, yoğun ve denetimsiz şekilde tüketilmesine neden olmaktadır. Bu faaliyetler sonrasında orman alanları tahrip edilmekte, tarım arazileri taşlık ve çorak bırakılmakta, yer altı ve yüzey suları kirlenmekte ve hatta yer yer doğrudan yerleşim alanları etkilenmektedir.

İzinli maden sahalarında faaliyet bittikten sonra yapılması gereken rehabilitasyon (doğaya yeniden kazandırma) uygulamaları çoğu zaman yapılmamakta, denetim ise yetersiz kalmaktadır. Türkiye'nin birçok ilinde, terkedilmiş taş ve kum ocakları devasa kraterlere, toz fırtınalarına, su birikintilerine ve çöplük alanlara dönüşmüş durumdadır.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası ve çeşitli bilimsel yayınlar bu sahaların çevresel etkilerinin sistematik izlenmediğini, yapılan sınırlı sayıdaki denetimlerde dahi ciddi kirlilik vakalarının tespit edildiğini ortaya koymaktadır.

Ayrıca, bu izinli alanların büyük kısmında ÇED (Çevresel Etki Değerlendirme) süreçlerinden muafiyet sağlandığı ya da "ÇED gerekli değildir" kararı verildiği bilinmektedir. Bu durum, projenin çevresel etkilerine ilişkin analiz yapılmadan faaliyet başlatıldığı anlamına gelmekte ve halk sağlığı, su varlıkları ve tarımsal üretim için ciddi riskler doğurmaktadır.

Nitekim, Bakanlığın kendi verilerine göre bile 2023 yılında başvuru alan projelerin yaklaşık %84'üne "ÇED gerekli değildir" kararı verilmiş ve bu durum çevre örgütleri ile halk arasında büyük bir güvensizlik yaratmıştır.

34235

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

Yasal olarak, rehabilitasyon ve izleme yükümlülüğü firmalara aittir. Ancak bu yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği konusunda kamuoyuna açık bir denetim, çevresel veri ve etki değerlendirme çalışması yapılmamaktadır. Bu nedenlerle kamu kaynakları ile yürütülen ve çevreye ciddi zarar bırakan bu tür madencilik izinleri etkin, şeffaf ve katılımcı bir denetim süzgecinden geçmelidir.

Bu bağlamda;

1. Son 10 yıl içerisinde Türkiye genelinde Bakanlığınızca çevresel izin veya ÇED muafiyeti kapsamında izlenen hammadde üretim izni alan proje sayısı kaçtır? Bunların illere göre dağılımı nedir?
2. Bu projelerden kaç tanesi için ÇED gerekli değildir kararı verilmiştir? Söz konusu kararların bilimsel ve teknik gerekçeleri nelerdir?
3. Hammadde üretim sahalarında, faaliyet sonrasında yapılması gereken rehabilitasyon işlemleri Bakanlığınızca ne sıklıkla denetlenmektedir? Rehabilitasyon planı sunulmamış ya da uygulanmamış kaç saha tespit edilmiştir?
4. Bu izinli sahaların çevresinde yer alan tarım arazileri, içme suyu kaynakları, yerleşim yerleri gibi hassas alanlara etkisi konusunda Bakanlığınızca yürütülen herhangi bir etki değerlendirme çalışması var mıdır?
5. İlgili firmaların sahalarda neden olduğu toz, gürültü, su kirliliği, erozyon vb. etkiler nasıl izlenmektedir? Bakanlığınızın bu konudaki şikâyet, ölçüm ve müdahale istatistikleri nelerdir?
6. Hammadde üretim faaliyetleri sonucu oluşan atıkların bertarafı, saha temizliği, doğal peyzajın geri kazandırılması gibi yükümlülükler Bakanlığınızın çevre lisans sistemine entegre midir?
7. Hangi firmalara, hangi tarihlerde ve hangi yükümlülükler kapsamında çevre cezası, uyarı, faaliyet durdurma gibi yaptırımlar uygulanmıştır? Bu veriler kamuoyuna açık mıdır?
8. Bakanlığınızca, bu gibi faaliyetlerin doğaya zarar vermemesi için zorunlu sigorta, teminat mektubu ya da ön teminat yatırımı gibi uygulamalar var mıdır? Varsa ne kadarlık bir teminat alınmaktadır?

34235

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

9. İzinli sahalarla ilgili olarak halkın bilgilendirilmesi, şikâyet mekanizmalarının açık tutulması, izleme sonuçlarının paylaşılması amacıyla Bakanlığınızın yürüttüğü kamusal şeffaflık politikaları nelerdir?
10. İleride oluşabilecek çevre risklerini önlemek adına, bu tür hammadde üretim izinlerinin verilme ve izleme süreçlerinde yasa değişikliği, yönetmelik güncellemesi ya da yeni çevresel kısıtlar getirme yönünde bir hazırlığınız var mıdır?